

Sygn. akt VIII U 896/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2018 r. w Gliwicach

sprawy P. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania P. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 7 kwietnia 2016 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu P. B. prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od 1 marca 2016 roku.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 896/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 kwietnia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu P. B. ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie spełnia warunków tego przepisu, gdyż nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na podstawie 20 lat kalendarzowych, w których ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu, był niższy niż 250%.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł o jej zmianę i przeliczenie świadczenia zgodnie z art. 110a. Odwołujący podniósł, iż zaskarżona decyzja jest niezgodna ze stanem faktycznym. Wskazał, że w Oddziale ZUS błędnie poinformowano go, że do przeliczenia emerytury wystarczy Rp-7 z 10 lat zatrudnienia oraz, że ZUS nie honoruje pasków zarobkowych. W związku z powyższym ubezpieczony przedłożył tylko Rp-7 z lat 1980 – 1989 z KWK (...),

książeczkę zdrowia z wpisanymi zarobkami z lat 1977 – 1989 oraz oświadczenie córki o bieżącym zatrudnieniu. Jednocześnie podkreślił, że dysponuje paskami zarobkowymi za lata: 1971 – 1976.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony P. B. urodził się w dniu (...)

Decyzją z dnia 3 sierpnia 1990r. przyznano ubezpieczonemu emeryturę górniczą od 27 czerwca 1990r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął wynagrodzenie z 3 lat kalendarzowych, tj. 1987 – 1989. Ostatecznie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 381,10%, i zgodnie z przepisami został ograniczony do 250%.

Ubezpieczony po nabyciu prawa do emerytury kontynuował zatrudnienie w KWK (...) do 29 października 1993r.

W dniu 23 marca 2016r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalno – rentowej. Do wniosku załączył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu na druku Rp-7 za lata 1978 – 1989 z okresu zatrudnienia w KWK (...) wystawione 24 października 2000r. przez (...) Sp. z o.o. w B. oraz legitymację ubezpieczeniową z wpisami zarobków brutto za lata 1978 – 1989.

Zaskarżoną decyzją z dnia 7 kwietnia 2016r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Obliczony przez organ rentowy z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia, tj. lat: 1971 – 1977, 1980 – 1989 i 2015, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyniósł 200,73%. (...) Oddział w Z. wskazał, że w latach 1971 – 1977 przyjęte zostały zarobki minimalne.

Sąd ustalił, iż w okresie od 29 czerwca 1965r. do 29 października 1990r. ubezpieczony był zatrudniony w KWK (...) w Z.. Początkowo pracował jako młodszy górnik pod ziemią. W okresie od 1 lipca 1969r. do 31 stycznia 1970r. zajmował stanowisko cieśli pod ziemią, a od 1 lutego 1970r. do 31 lipca 1971r. cieśli ruchowego pod ziemią. Od 1 sierpnia 1971r. do 31 stycznia 1974r. pracował jako dozorca oddziału przewozu pod ziemią, natomiast od 1 lutego 1974r. do 31 grudnia 1975r. jako dozorca oddziału transportowego materiałów i wyładunku materiałów (...) pod ziemią. Ubezpieczony w okresie od 1 stycznia 1976r. do 30 listopada 1987r. pełnił funkcję sztygara zmianowego oddziału przewozu pod ziemią, natomiast od 1 grudnia 1987r. do 29 października 1990r. sztygara oddziałowego oddziału przewozu pod ziemią.

W toku postępowania przedłożono sporządzone przez Spółkę (...) S.A. w B. zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp-7 z dnia 18 lipca 2016r. i z dnia 10 sierpnia 2016r. za lata 1971 – 1990. Ustalono, że w Rp-7 z dnia 18 lipca 2016r. obejmującym wynagrodzenia za lata 1971 – 1976 dodano adnotację, iż w zaświadczeniu uwzględnione są tylko te składniki wynagrodzenia określone w aktach osobowych, które przysługiwały bezwarunkowo w czasie trwania zatrudnienia. W Rp-7 z 18 lipca 2016r. za lata 1977 – 1990 oraz Rp-7 10 sierpnia 2016r. za lata 1977 – 1989 dodano adnotację, iż wynagrodzenie nie zostało pomniejszone o wartość deputatu węglowego oraz, że od wszystkich składników wykazanych w druku Rp-7 odprowadzono składki ZUS.

Pismem procesowym z dnia 12 października 2016r. (...) Oddział w Z., wykonując zobowiązanie Sądu, poinformował, że obliczony z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia, zgodnie z przepisem art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uwzględniając wynagrodzenie wykazane w Rp-7 z dnia 18 lipca 2016r. za lata 1971 – 1990, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyniósł 242,59%. Organ rentowy dodał, że z przedłożonego Rp-7 z dnia 18 lipca 2016r. oraz Rp-7 z dnia 16 maja 1994r., z którego ustalono podstawy wymiaru obecnie wypłacanego świadczenia wynikają różnice co do wysokości wynagrodzenia za lata 1987,

1988, 1989. Jednocześnie wskazał, że gdyby przyjąć do podstawy wymiaru korzystniejsze wynagrodzenie z tych lat, to wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósłby 246,67% i nadal byłby niższy niż wymagane 250%.

W piśmie procesowym z dnia 22 marca 2017r. (...) Oddział w Z., wykonując zobowiązanie Sądu, wyjaśnił, iż przeliczył wysokość emerytury na podstawie art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z uwzględnieniem wynagrodzenia za okres od 1971 do 2015r. wykazanego na druku Rp-7, przy czym za okres od 1 stycznia 1971r. do 31 lipca 1971r. przyjęto wynagrodzenie minimalne, a od 1971r. do 1986r. wynagrodzenie na podstawie Rp-7 z dnia 18 lipca 2016r. Jednocześnie z uwagi na znaczne różnice w wysokościach wynagrodzeń w latach 1987, 1988 i 1989 do przeliczenia podstawy wymiaru przyjęto wynagrodzenie najniższe, tj. z Rp#7 z dnia 24 października 2000r., gdzie obliczony wskaźnik podstawy wyniósł 240,74%. Organ rentowy wskazał, że gdyby przyjąć najwyższe wynagrodzenie za 1987r. – z Rp-7 z 18 lipca 2016r. – oraz 1988r. i 1989r. – z Rp-7 z 19 marca 1991r. – obliczony wskaźnik podstawy wymiaru wyniósłby 245,51%.

Na podstawie opinii biegłej z zakresu rent i emerytur B. T. z dnia 31 lipca 2017r. (k.83-109) Sąd ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego. Biegła odtworzyła miesięczne kwoty wynagrodzeń ubezpieczonego stanowiące podstawę wymiaru świadczenia za lata 1970 – 1974 i 1976. Wynagrodzenia zostały odtworzone na podstawie załączonych do akt pasków wynagrodzeń. Ustalono, że w aktach sprawy i aktach ZUS brak jest dokumentów, na podstawie których możliwe byłoby odtworzenie wynagrodzeń za lata 1965 – 1969 i 1975. Biegła odtworzyła wynagrodzenia ubezpieczonego stanowiące podstawę wymiaru świadczenia za lata 1977 – 1990 na podstawie zapisów z kartotek zarobkowych ubezpieczonego załączonych do akt sprawy.

W oparciu o powyższe wyliczenia biegłej Sąd ustalił, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ubezpieczonego z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, tj. lat 1970, 1972 – 1974, 1976 – 1990 i 2015, wynosi 260,59%.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego, kartoteki zarobkowe z KWK (...) za lata 1970 – 1974, 1977 – 1990 i 2015, opinię biegłej ds. emerytur i rent B. T. z dnia 31 lipca 2017r. (k.83-109).

Sąd ocenił zebrany materiał dowodowy jako kompletny i spójny, a poprzez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie. W szczególności Sąd podzielił opinię biegłej B. T. z dnia 31 lipca 2017r., która została sporządzana w sposób szczegółowy i wyczerpujący, a konkluzje w niej zawarte są konkretne i przekonujące.

Odwołujący nie kwestionował opinii biegłej.

Pismem z dnia 7 grudnia 2017r. (...) Oddział w Z. wniósł zastrzeżenia do opinii biegłej B. T. podnosząc, że środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru emerytury są dla pracowników przede wszystkim zaświadczenia zakładów pracy wystawione na drukach Rp-7 lub legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca odpowiednie wpisy o okresach zatrudnienia i osiągniętych w tych okresach wynagrodzeniach. Biegła natomiast ustaliła wysokość wynagrodzenia na podstawie pasków wynagrodzeń znajdujących się w aktach sprawy za lata 1970 – 1976. Organ rentowy podkreślił, że po wyjaśnieniach z zakładem pracy ustalono, iż tylko wysokość wynagrodzenia za rok 1989 uległa zmianie i wynosi 7.783.042,00 zł. Uwzględniając zatem zarobki wykazane na druku Rp-7 z 18 lipca 2016r. ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z kresu 1971 – 1990 nie osiągnął 250%.

Sąd nie uwzględnił zarzutów organu rentowego, gdyż w zaświadczeniu Rp-7 z dnia 18 lipca 2016r. za lata 1971 – 1976 wskazano wyraźnie, iż uwzględniono tylko te składniki wynagrodzenia określone w aktach osobowych, które przysługiwały bezwarunkowo w czasie trwania zatrudnienia i wynikały ze stawki zaszeregowania. W związku z tym z całą pewnością biegła prawidłowo odtworzyła wynagrodzenie w spornym okresie, doliczając składniki wynagrodzenia, które przysługiwały odwołującemu na podstawie przepisów branżowych ówczesnie obowiązujących. Sąd podkreśla również, że nie ma żadnych przeszkód prawnych do uwzględnienia pasków zarobkowych przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że ubezpieczony od 27 czerwca 1990r. jest uprawniony do emerytury górniczej obliczonej w oparciu o wynagrodzenie z 3 lat kalendarzowych, tj. 1987 – 1989, gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł ostatecznie 381,10% i zgodnie z przepisami został ograniczony do 250%.

Przedmiotem sporu jest wysokość emerytury ubezpieczonego. Ubezpieczony złożył w dniu 23 marca 2016r. wniosek o ponowne przeliczenie emerytury na podstawie art. 110a. ustawy o emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i zaskarżoną decyzją z dnia 7 kwietnia 2016r. ZUS odmówił mu przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na tej podstawie, gdyż nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie przekroczył 250%.

Sąd wskazuje, iż ustawą z dnia 5 marca 2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r. poz. 552) wprowadzono z dniem 1 maja 2015r. zmiany w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodając m.in. art. 110a.

Zgodnie z treścią art. 110a ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1383 ze zm.) wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Zgodnie z ust. 2 ustalenie wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 może nastąpić tylko raz.

Należy podkreślić, że art. 110a znajduje zastosowanie do przeliczenia emerytur przyznanych na starych zasadach, tj. obliczonych w myśl art. 53 ustawy emerytalno-rentowej, gdzie bezpośredni wpływ na wysokość świadczenia ma kwota bazowa oraz wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia.

Bezspornie ubezpieczony pobiera emeryturę obliczoną na starych zasadach. Nadto po uzyskaniu prawa do emerytury kontynuował zatrudnienie i wskazał podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne przypadającą w części po przyznaniu świadczenia, gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Ostatecznie bowiem, obliczony przez biegłą w toku postępowania sądowego – w tym na podstawie pasków zarobkowych ubezpieczonego – wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu zatrudnienia i przypadających w części po przyznaniu emerytury, tj. lat 1970, 1972 – 1974, 1976 – 1990 i 2015, wyniósł 260,59%.

Sąd dał wiarę opinii biegłej, która jest precyzyjna, szczegółowo umotywowana, zaś biegła dokonała odtworzenia wynagrodzenia ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w KWK (...) z lat 1970 – 1974 i 1976 na podstawie załączonych do akt pasków wynagrodzeń. Wynagrodzenia ubezpieczonego stanowiące podstawę wymiaru świadczenia za lata 1977 – 1990 biegła odtworzyła na podstawie zapisów z kartotek zarobkowych ubezpieczonego załączonych do akt sprawy. Nadto biegła wskazała, że w aktach sprawy i aktach ZUS brak jest dokumentów, na podstawie których możliwe byłoby odtworzenie wynagrodzeń za lata 1965 – 1969 i 1975.

Sąd nie uwzględnił zarzutów organu rentowego, który twierdził, iż prawidłowe jest obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w oparciu o przedłożone druki Rp-7 i kwestionował zasadność przyjęcia do wyliczenia wskaźnika pasków wynagrodzeń i kartotek zarobkowych, gdyż w zaświadczeniu Rp-7 z dnia 18 lipca 2016r. za lata 1971 – 1976 wskazano wyraźnie, iż uwzględniono tylko te składniki wynagrodzenia określone w aktach osobowych, które przysługiwały bezwarunkowo w czasie trwania zatrudnienia i wynikały ze stawki zaszeregowania. Wobec tego biegła prawidłowo odtworzyła wynagrodzenie w spornym okresie, doliczając składniki wynagrodzenia, które

przysługiwały odwołującemu na podstawie przepisów branżowych ówczesnie obowiązujących i trafnie wyliczyła wysokość wskaźnika.

Należy również podkreślić, że nie ma żadnych przeszkód prawnych do uwzględnienia pasków zarobkowych przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

Trzeba także wskazać, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257).

Ponadto, w sytuacji, gdy fakt zatrudnienia odwołującego jest niewątpliwy, dopuszczalne jest ustalenie wysokości wynagrodzenia na podstawie dowodów pośrednich (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19.01.1994 r., III Aur 494/93, PS#wkł 1994/6/18).

W ocenie Sądu paski zarobkowe ubezpieczonego ze spornego okresu – których wiarygodności nie kwestionował zresztą organ rentowy – mogą niewątpliwie posłużyć w celu ustalenia wysokości wynagrodzenia.

Mając na uwadze powyższe, art. 110a ustawy, znajdzie zatem zastosowanie do ubezpieczonego, który spełnił wymagane w nim przesłanki.

Wobec powyższego, Sąd – na mocy 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu P. B. prawo do przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od 1 marca 2016r., tj. od miesiąca złożenia wniosku.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek